

Det siges, at Sundhedstilstanden i Latinskolen ikke har frembudt nogen Grund til Ængstelse. Hvorledes det forholder sig, skal jeg ikke kunne sige, men at Børn, der blive sendte fra Egnen derover til Skolen i Ribe, ikke lide saa meget, som jeg antager, at de unge Piger vilde gøre, der blive sendte fra andre Steder i Landet til Ribe, det anser jeg for temmelig givet, selv om der ogsaa mellem Børnene skulde være adskillige, der komme fra andre Steder i Landet. Der tales dernæst om, at Ribe med Hensyn til Dødeligheden af brysthyge staar omtrent gunstigt af Danmarks Kjøbstæder. Men hvor dette siges, er det, om jeg saa maa sige, stillet noget vagt op, for at bruge et mildt Udtryk. Der dør ikke mange af Brysthyge i Ribe, lige saa lidt som Dødeligheden der overhovedet er stor, men mange saa Sygdomme, og de unge Piger, der sendes derover, skulle dog nødig gennemgaa en Sygelighed i den Tid, de komme der for at arbejde. At Grundforholdene, som jeg talte om sidst, egentlig ere værre, end jeg sidst forklarede, har jeg ogsaa faaet at vide af Fysikus? Bog, og med Hensyn til de lokale Forhold omkring i Byen tror jeg ogsaa at slylde det høje Ting en Dplysning. Der er ikke mange Indbyggere i Ribe, omtrent 4,000, men der findes 2,000 Kreaturer i Byen, og de ere fordelte omkring i saa godt som alle Ejendomme, og det er ikke heldigt at have Køer og Svin fordelte omkring i hele Byen, derved bliver det vanskeligt at have gode sanitære Forhold til Stede. Og saa skriver Fysikus: Gødningen spiller en meget betydelig Rolle, og Møddingerne indtage næsten i alle Gaarde en betydelig Plads og desværre ogsaa en betydelig Højde. Maa jeg gøre opmærksom paa, at dette er skrevet efter, at Vandværket er kommet i Gang, og samme Steds forklares saamænd med Hensyn til Vandværket og de Goder, der ere fulgte med det, at i øvrigt ere Forholdene daarligere, Møddingen ligger i Gaarden og køres kun bort, naar Nødvendigheden kræver det, og det opsættes saa længe som muligt, indtil det slyder over Bredderne og gaar over Gaard og Gade. Latrinernes Indhold gemmes i Møddingen og køres ud med denne og Afsløbet fra Møddingen, der skulde gaa til en Sump, gaar i Reglen til Gaard, Gade eller Have, som ofte ligger højere end Huset's Guld, og deraf følger saa denne Svamp, jeg omtalte. Sundhedsvedtægter har man, men man overholder dem ikke, og der er intet Tilsyn med, at de overholdes, de ere desuden forældede, men der er Haab om, at man med Vandværket vil

faa nye Sundhedsvedtægter, som i 3 Aar have foreligget i Byraadet. Jeg har set efter, om der senere er udstedt nogen Sundhedsvedtægt for Ribe, det er der ikke indtil Udgangen af 1892, og jeg tvivler meget om, at der er udstedt nogen Sundhedsvedtægt, som kunde raade Bod paa disse Forhold, thi Ribe Amt er i det hele taget meget sparsomt med at skaffe sig Sundhedsvedtægter. I de Aar, for hvilke jeg har gaaet Lovtændenden igennem, er der kun 2 Kommuner i hele Ribe Amt, og det er Landkommuner — jeg regner Vandrup som Landkommune — der har faaet en Sundhedsvedtægt, og jeg tror ikke at have overset nogen. Jeg tror virkelig, at der er Grund til at være forsigtig med at stemme for at lægge Skolen i Ribe. For Folk, der ere fødte der og have levet der fra Dag til Dag, kan det gaa an, uagtet de ere sygelige, men det er en egen Ting, som jeg sagde ved 2den Behandling, at tvinge unge Piger til at tage der over, hvor der er saa ejendommelige Forhold, vidt forskellige fra alle andre Steder i Landet.

Der er et enkelt Punkt, jeg endnu skal tillade mig at berøre. Ved 2den Behandling blev Byggesummen nedsat til 70,000 Kr. Ministeren havde store Betæneligheder derved og ønskede, at Summen skulde forhøjes. Jeg mener, at man skal være varsom med at sætte en Byggesum for langt ned, men jeg tror paa den anden Side, at en saadan Bygning, som her behøves, under almindelige Forhold kan opføres for 70,000 Kr. Jeg har, for uden de Dplysninger, jeg har nævnt, faaet Dplysninger fra et Par Mænd fra Ribe, der vare her øvre, og som interesserede sig for Sagen. De ønskede at tale med mig, og det stete ogsaa, og de forklarede mig da, at de havde bygget en ny Skole, som havde kostet en forfærdelig Mængde Penges, og det, der havde medført de store Bekostninger, var, at de maatte gaa 18 Fod ned under Jorden for at finde et fast Fundament. Disse 18 Fod kender jeg saa godt, dem omtalte jeg ved forrige Behandling, det er meget almindeligt med de 18 Fod, naar man graver i Fjld, som til Dels er Gødning, hvorefter man kommer ned i vegetabiliske Stoffer, som slylde højere end denne Sal, og som Fysikus et Sted kalder den store Svamp, som ligger under hele Ribe By. Der maatte man føre Fundamenterne ned, og det medførte store Bekostninger. Naar man nu i Loven vedtager en Byggesum paa 70,000 Kr. til, tror jeg, at den ærede Minister vil komme i endnu større Forlegenhed, end han vilde tidligere, thi at bygge saa langt nede i en Dybde, der svarer